

EXTRA

SCAN-FACTS spesialundersøkelse for VG:

61%

J A

I O S L O

FØRSTE ÅR FØRSTE SKRITT

I dag skal det feires på Skaugum. Vår lille prinsesse, Märtha Louise, runder sitt aller første år. Og tar sine første skritt. Hun kommer til å få en usedvanlig travel dag. Først skal hun gå igjennom all den gratulasjonsposten som er kommet til henne i løpet av de siste ukene.

BILLED-EXTRA
fra side 19

Den ferskeste meningsmålingen — foretatt for VG av Scan-Fact — viser en klar stigning i opinionen over til JA til EF.

Undersøkelsen viser også at en regjering utgått fra de stortingsrepresentanter som støtter Folkebevegelsen ikke vil bli populær. To tredjedeler av de spurte tror heller ikke at Bratteli vil fortsette hvis det blir nei-flertall.

I Oslo viser det seg at 61 prosent ville stemme JA — 29 prosent er motstandere og 10 prosent nøytrale. Opinionsmålingene ble foretatt i tiden fra 11. til 15. september. (Side 4.)

VW 412 E

Varevogn
Kr. 30.750

(Veil. pris Oslo)

VW 412 E heter den. Etterfølgeren til 411 E. Med elektronisk bensinnsprøytning, 85 HK SAE, Porsche dobbeltledet bakaksel, 2-krets bremsesystem, parkeringsvarmeapparat, radialdekk, varmetråder i bakruten, nakkestøtter, snelleseler og VW-Computer-Diagnose. Alt dette er beholdt på VW 412 E. Men frontpartiet er blitt mer sporty og elegant. Det var det som skulle til.

412 E 1973

Kommer sykepleierne til å si opp:

„VI ORKER IKKE MER”

— Vi orker ikke mer. Hvis vår kamp for bedre lønn ikke fører fram, ser vi som eneste utvei å forlate sykepleieryrket. Dette sier aksjonsleder Anne-Lise Bergenheim. Sykepleierstreiken blir nå landsomfattende. Ytterligere 10 sykehus rammes: Hammerfest, Tromsø, Trondheim, Ålesund, Bergen, Sauda, Arendal, Fredrikstad, Tønsberg og Askim rammes over helgen. (Side 11)

Tom fri i dag

Maran Ata-gutten Tom Lindhjem kan føle seg fri i dag. Dommen i herredsretten gir foreldrene tilbake myndighetene over sønnen. H.r.advokat Nordhus var tydelig beveget da dommen falt. Dommen var enstemmig. (Side 10.)

Meningsmålinger i søkelyset

Det skyldes et rent tilfelle at de tallene fra en særlig meningsmåling i Oslo som VG legger fram i dag, kommer like etter de to landsomfattende EF-målingene fra Norsk Gallup og Fakta, som har vært offentliggjort i de siste dagene.

Men nettopp dette har gitt vår meningsmåling fra Scan-Fact sterkt økt interesse. Selv om den bare omfatter en bestemt del av landet, gjør den det lettere å vurdere den oppsiktsvekkende avstanden mellom september-tallene fra Gallup og Fakta.

Denne avstanden er så visst ikke blitt mindre påfallende, fordi det er tale om meningsmålinger som blir offentliggjort like før folkeavstemningen, og som derfor uten tvil fra begge sider i EF-striden blir sett på som et særlig viktig innslag i aller siste fase av valgkampen.

Det en iallfall kan slå fast på grunnlag av Scan-Facts tall, er at Norsk Gallup har full dekning for resultatet av sin siste meningsmåling — en klar svingning over til ja til EF — når det gjelder Oslo-velgerne. Scan-Facts tall viser jo en endring av bildet til fordel for ja som er enda større enn den Norske Gallup registrerte.

Som stikkprøve må VGs meningsmåling derfor støtte sterkt oppunder gallup-tallene for hele landet. Samtidig forsterker den inntrykket av at det i disse dagene skjer en klar dreining over til ja-siden. Andre resultater av Scan-Facts rundspørring som blir

lagt fram i de kommende dagene, vil underbygge dette.

Det skal ikke styrke tilliten til Faktas tall, som praktisk talt ikke tyder på framgang for ja-siden, at det viser seg å være grove feil i den tabellen firmaets forskningsleder

har satt sitt navn under. Det minste en må kunne kreve av den som vil befatte seg med meningsmåling, er at tre tall som blir oppgitt til sammen å gi 100, også gjør det, og ikke blir for eksempel 94.

Disse feilene gjør det altså umulig å sammenlikne Faktas Oslo-tall med dem som Norsk Gallup og Scan-Fact er kommet fram til.

Det som står fast, er at avvikene i landsmålestokk mellom Fakta og Norsk Gallup er så store at det krever en særlig forklaring, og den er det mange som nå spør etter.

I radioens EF-ekstra har påvirkning fra spørrene vært nevnt som en mulig feilkilde. Så sterkt som mange er engasjert i EF-striden nå om dagen, må faren for slike feil være særlig stor nettopp nå. Dersom den som går rundt

og stiller spørsmål, lar sitt eget standpunkt komme fram, vil han sikkert ikke ha lett for å få svar fra andre enn meningsfeller. I så fall er hans arbeid selvsagt verdiløst — eller verre enn det.

I denne sammenheng er det grunn til å peke på det merkelige forholdet at Fakta samarbeider med personer i Fredsforskningsinstituttet når det gjelder kommentaren til sine tall. Disse tallene blir altså ikke bare offentliggjort i en avis som har tatt et klart nei-standpunkt i EF-saken, men blir kommentert på Faktas vegne av personer som er minst like ensidig engasjert

i spørsmålet som Dagbladet selv. Ikke underlig at mange mener å se en sammenheng mellom dette og det faktum at Faktas tall passer nei-siden best.

De sprikende tallene fra meningsmålingene nå i siste fase av valgkampen vil få ordskiftet om politiske meningsmålinger til å blusse opp igjen med ny styrke.

Vi er nok nødt til å leve med disse meningsmålingene, og det ville være helt urealistisk å kreve at de bare skal være til orientering for de politiske partiene og ikke bli gjort kjent for folk flest. Den lekkasjen vi nettopp har hatt

av norske og danske gallup-tall, er lærerik i så måte.

Men det kan ikke være tilfredsstillende at meningsmåling stort sett skal være en privat forretningssak, som unndrar seg offentlig kontroll. En meningsmåling i statens regi — slik den alt nå delvis foregår gjennom Statistisk Sentralbyrå — ville være et særdeles nyttig korrektiv til de private målingene.

Det ville iallfall kunne motvirke det særdeles uheldige inntrykket av at en oppdrags-giver i visse tilfelle kan få meningsmålinger med det resultat han ønsker.

Varsku fra Højdahl

Det er modig gjort av sosialminister Odd Højdahl midt i dagens betente EF-debatt å stå fram og forlange nye regler og større kontroll med tildelingen av uføretrygd. Men hans uttalelser på Handel og Kontors landsmøte onsdag om vår sosialpolitikk var utvetydige: vi er nødt til å dempe visse sider av utviklingen i helse- og sosialsektoren, dersom ikke hele det systemet vi har bygd opp, skal sprekke.

Statsråden nevnte to områder der en demping i dag synes å være nødvendig: Det første er uføretrygden, der reglene for tildeling synes å ha sklidd ut og myndighetene later til å ha mistet kontrollen. Det andre området er nybyggingen av sykehus og

pleiehjem, der utgiftene synes å stige ut over alle rimelige grenser.

Vi er nødt til å prioritere, hvis ikke den økonomiske belastningen skal bli for stor for de yrkesaktive, hevdet sosialminister Højdahl.

Hans uttalelser kan vel tas som et lite forvarsel om det sjokk som høstens budsjett skal bringe oss, ikke minst på helse- og sosialsektoren. En sterk prisstigning sammen med en sterk utbygging av vårt trygdesystem — og sammen med en sterk øking i antallet personer som søker om trygd — er nødt til å vise kraftig igjen på utgiftssiden.

Hittil har det vært liten vilje i våre politiske partier til å foreslå bremsetiltak i denne

sektoren. Tvert imot så vi under behandlingen av senkingen av pensjonsalderen hvordan partiene nærmest sloss om å være villigst til å støtte en reform de ikke en gang kjente den økonomiske konsekvensen av.

Egentlig er det en pussig situasjon vi er kommet i, når det blir Arbeiderpartiet som må sette bremsene på. Foreløpig har det skjedd svært forsiktig — vi har fått et tak for bygging av nye pleiehjem, og et liknende tak for bygging av nye sykehus er under arbeid.

Statsråd Højdahls foredrag tyder på at Regjeringen er forberedt på å trå litt hardere på bremsepedalen...

MANGE SP-VELGERE OVER TIL JA-SIDEN

— Av ØYSTEIN RØISELAND —

— Det er nå en markert overgang fra nei- til ja-siden i EF-spørsmålet, først og fremst blant dem som hører til Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, sier formannen i ja-aksjonen i Buskerud, sivilagronom Nils O. Røed, til VG. — Det har i det siste daglig vært telefoner fra mennesker som opplyser at de

har fått satt seg bedre inn i sakene, og etter at de er blitt klar over hvilket selskap de er havnet i. Mange beklager også at de ikke tidligere har byttet side, slik at de kunne vært med og gjøre en innsats foran avstemningen.

I følge Røed har en også hatt henvendelser fra grupper av senterparti-folk som har tatt initiativ til husmøter og ber ja-aksjonen komme og gi EF-informasjon.

I fylkeskomiteen for «Ja til EF» i Buskerud sitter også en fremtredende senterparti-mann, gårdbruker og fruktdyrker Augén Bergflødt, som bl. a. i seks år har vært formann i Lier Senterparti.

Om sitt EF-standpunkt sier Bergflødt til VG:

— Vi må vel vurdere ulempene ved å stå utenfor også. Etter min mening blir ulempene langt mindre ved medlemskap. Vi har jo f.eks. fått en jordbruksprotokoll så god som den overhodet kan bli. Vi får garanti for at vår levestandard ikke skal forringes. Vi får opprettholde våre arealtilskudd og fraktsubsidier og melkesubsidier.

Hvem skal så betale?

— Hva med norsk jordbruk om vi påfører industrien og de andre

næringene de problemer de helt åpenbart vil få dersom vi står utenfor EF? Hvor skal jordbruket da hente sine subsidier fra? Det er ikke små summer som går fra industrien til jordbruket, og vårt jordbruk er avhengig av at de andre næringene er lønnsomme.

— Når det gjelder fruktdyrkingen, har jeg tro på at de norske fruktdyrkerne har evne til å konkurrere.

En handelsavtale slik svenskene har fått, sier overhodet ikke noe om jordbruket. Det må bety usikkerhet, mener Bergflødt:

— Vanskeligheter for jordbruket vil det nok i fremtiden bli under alle omstendigheter. Men står vi helt utenfor EF, vil vi ikke engang ha noen innflytelse på utviklingen av markedspolitikken, som også jordbruket er avhengig av.

— Skogbruket?

— Mulighetene for en videreføring blir større ved et EF-medlemskap. Det samme mener jeg er tilfelle med fiskeriet.

— De tviler ikke på oversettelsen om melkesubsidiene?

— Vi må ha tillit til de politikere vi har valgt og som har forhandlet på våre vegne. Ekspertene har oversatt, og det går rett og slett ikke an å tvile på noe slikt.

— Tilliten blir ytterligere styrket når så skarpe motstandere som de fremste innen LO og NAF er enige, og likeså de fremste politikere innen så forskjellige partier som Høyre og Arbeiderpartiet er enige om at et EF-medlemskap er det beste. Husk også på at fire forskjellige regjeringer og tre påfølgende storting har gått inn for det.

Press på bøndene

— Det er ikke alle Deres kolleger i Norges Bondelag som vil være enig i disse vurderingene?

— Det er et faktum at slik EF-striden har tilspisset seg, er det tydelige tendenser til at folk innen jordbruksnæringen som er for EF, kan få ubehageligheter om de sier fra. Mange tilhengere foretrekker derfor å tie. Et slags press er til stede. Det er beklagelig at det har utartet seg slik, og det er ille at f.eks. Norges Bondelag har skeiet helt ut hva angår informasjon, sier Augén Bergflødt.

Etter det VG får opplyst, går også en annen fremtredende senterparti-mann i Lier, Sigbjørn Haraldsen som er formann i SP's skolestyregruppe i kommunen, nå aktivt inn for norsk EF-medlemskap.

Pedro/Pin Down:

I kveld den store EF-duellen

I kveld blir det gullgutter i slagsmål i tre og en halv time, på våre fjernsynsskjermer. Dagsnytt og værmelding er skutt fram en time, så allerede klokka 19.30 bryter den store, avsluttende EF-duellen løs, mellom samtlige gullgutter fra vår hjemlige politiske arena.

Bratteli skal slåss med Borten, Willoch går i handbak med Korvald, og Seip og Gustavsen blir siste par ut... i denne omgangen. Etterpå må vi nøye oss med Tony Curtis og Roger Moore i nye 50 minutter med Gullgutter...

Fjernsynet har hatt en smule strev med å få kveldens duellanter til å vente med slagmålet til de kom på skjermen, gutta er ivrige etter å ta fatt, og treningskurven skulle ligge på topp allerede nå.

Men skulle det likevel bli for tåmt, så gar det skamme rykter om at fjernsynets Dagsnyttavdeling har prøvd å overbevise i underholdningsavdelingen, og ug-

ger med atskillige Skipper'n og Donald Duck-filmer i bakhånd. Hva annet skal man vel gjøre når radioen allerede har sikret seg Wesenlund og Kjell Karlsens orkester til sin store EF-finale...

Lørdag og søndag er seerne lovet en velfortjent pause i EF-debatten, vi trenger alle å samle krefter til mandag, for da blir det ikke småting vi skal utsettes for, hverken foran radioen eller skjermen. Fjernsynet starter

På Handel og kontors

landsmøte i Oslo torsdag ble Otto Toland gjenvalgt som formann, Nestformann Kåre Hansen og forbundssekretær Rolf Lundell ble også gjenvalgt.

da opp klokken 20.50 med sending fra studio i Oslo, og regner med å holde på til klokken 2 om natten. Da skulle man vite så noenlunde om det blir ja eller nei. Radioen starter sin EF-sending på folkeavstemningsdagen klokken 21, og holder på så lenge det enn skjer noe, utover natta.

300 gjester er innbudt til NRKs store EF-treff mandag kveld og

tirsdag natt, presse- og fjernsyn- og radiofolk fra 10 land har meldt sin ankomst, og NRK stiller med så å si hele sin stab av reportere og teknikere, 150 mann fra fjernsynet og 80-90 mann fra radioen.

Folk med svake nerver anbefales å gå til sengs, og vente på morgennyhetene tirsdag. De kommer som vanlig...

Si ja til demokratisk samling

Et ja til EF fra de norske og danske velgerne i de forestående folkeavstemningene vil styrke det håpet som ble født i det nazistiske slaveriet om å skape et virkelig samband av de europeiske demokratiene mot alle de trangsynte, nasjonalistiske og imperialistiske krefter, som er ensbetydende med undertrykkelse og trelldom.

Dette sier Forbundet av motstandskjempere for et forent Europa i en henvendelse til norske og danske kamerater fra motstandskampen 1940-45. Brevet er undertegnet av formannen, dr. Leon Boutbien, Paris, som satt i Dachau. Forbundet har nasjonale avdelinger i 12 land, blant andre Norge.

AVREVOLI

3 DAGER IGJEN

ET EF-ORD I DAG: GRUNNLOVEN er klar: Selv fremstående sakkyndige som er mot medlemskap i EF, slår fast at Stortinget har full rett til å vedta norsk medlemskap.

Ny opinionsundersøkelse viser:

Klart ja-flertall - mei til nei-regjering

Norsk Gallup har rett, når det i sin meningsmåling for september har registrert en klar svingning over til ja til EF. Det viser en meningsmåling som Scan-Fact Markedsundersøkelser

har gjennomført for VG i Oslo. Den bygger på intervjuer med 200 personer.

Scan-Facts tall viser større opplutning på ja-siden enn tallene fra Norsk Gallup. Selv om de bare gjelder Oslo, må en kunne gå ut fra at det her er tale om en allmennlig tendens.

Et av spørsmålene som ble stilt til de 200 deltakerne i meningsmålingen, var hvordan de stiller seg til EF-saken. 61 prosent svarte at de er overbeviste eller tvilende tilhengere av norsk medlemskap, 29 prosent at de er overbeviste eller tvilende motstandere, 10 prosent at de er nøytrale.

Feil i Fakta

Holder en de nøytrale utenfor, gir dette 67,8 prosent ja og 32,2 prosent nei. Siste måling fra Norsk Gallup viste tilsvarende, 63 prosent ja og 37 prosent nei i Oslo. De tallene som nå foreligger, viser altså en klar fortsatt svingning over til ja sammenliknet med tallene fra Norsk Gallup.

Fakta oppgir for sin del 49 prosent ja og 30 prosent nei i Oslo, foruten 15 prosent vet ikke. Men dette er sammenlagt 94 prosent, og ikke 100, som Fakta oppgir i sin tabell. Den samme feilen går igjen i Faktas tall for Oslo handelsdistrikt. Der mangler det 5 prosent. Firmaets tall er altså i disse to tilfelle ubrukelige som sammenlikningsgrunnlag.

Nei-gruppen stille

Svingningen over til ja kommer også klart fram når en sammenlikner med en måling for et halvt år siden, da Scan-Fact stilte det samme spørsmålet. Da var det 52 prosent tilhengere av norsk medlemskap i EF og 28 prosent motstandere, mens 19 prosent stilte seg nøytrale. Det som har skjedd i mellomtiden, er at nei-gruppen praktisk talt har stått stille, mens nær halvparten av de nøytrale har gått over på ja-siden.

Det er også en påfallende skilnad i styrken av standpunktene på ja- og nei-siden. Av EF-tilhen-

gerne oppgav 71 prosent at de er overbeviste tilhengere, 29 prosent at de er tvilende. De overbeviste var altså i stort flertall. På nei-siden står de to gruppene derimot nesten likt — 53 prosent sier de er overbeviste motstandere, 47 prosent at de er tvilende.

Det er altså nei-siden som uten sammenlikning er sterkest utsatt for frafall. Særlig gjelder dette aldersgruppen over 50 år. Der finner en bare 19 prosent mer eller mindre overbeviste motstandere mot 39 prosent — altså dobbelt så mange — i de yngre aldersgruppene som har stemmerett. Her må en ellers ta den reservasjon at tall-materialet er tynt, så disse tallene ikke må tøyes for langt.

Folk tror på ja-flertall

På spørsmålet om hvordan en trodde resultatet av den kommende folkeavstemningen ville bli, svarte 38 prosent at de trodde det ville bli et ja-flertall. 27 prosent mente det ville bli et jevnt resultat, mens 33 prosent trodde mest på et flertall mot medlemskap.

På spørsmål om hvor mange

som ville være med i folkeavstemningen, svarte hele 93 prosent at de ville stemme. 3 prosent svarte at de ikke ville stemme, mens 4 prosent ikke hadde bestemt seg.

Når det gjelder dette spørsmålet skal en nok være oppmerksom på at det ikke er sikkert at alle som sier de vil stemme, virkelig gjør det. Men en må likevel kunne ta dette høye tallet som en indikasjon på at valgdeltagelsen vil bli stor.

Regjerings-spørsmålet

Et annet spørsmål Scan-Fact gikk ut til Oslo-folk med, dreide seg om regjeringsspørsmålet hvis folkeavstemningen skulle gi et nei-flertall. Her svarte hele 67 prosent at det var utenkelig at Brattellis regjering ville fortsette. 16 prosent svarte kanskje, mens 15 prosent mente at han ville fortsette selv om Brattell klart har gitt uttrykk for det motsatte. Når det gjaldt spørsmålet om det ville komme en ny regjering fra Arbeiderpartiet, svarte 44 prosent også nei på det, mens kanskje og ja fikk henholdsvis 29 og 24 prosent.

En mindretallsregjering utgått fra Venstre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet var det bare 13 prosent av de spurte som trodde på. 28 prosent mente at det kunne være muligheter, men var skeptiske, mens 57 prosent holdt denne mulighet for utelukket.

42 prosent for AP

Mulighetene for en borgerlig flertalls-regjering slik vi tidligere har hatt, ble av 13 prosent ansett som en mulighet, 21 prosent var usikre, mens 64 prosent sa tvært nei. En regjering utgått fra de stortingsrepresentanter som støtter Folkebevegelsen, fikk ikke særlig tilslutning. Tallene var her 12 prosent ja, og 25 prosent kanskje og 61 prosent nei.

Tabellen viser svarfordelingen ved meningsmålingen 11.—15. september på spørsmålet: Vil De selv betegne Dem som henholdsvis overbevist motstander, som tvilende motstander, foreløpig nøytral, tvilende tilhenger eller overbevist tilhenger? Tallene viser prosent-fordelingen av svarene.

	Alle	nei-gruppen	ja-gruppen	menn	kvin-ner	20—49 år	over 49 år
Overbevist nei	15	53		15	16	17	14
Tvilende nei	14	47		14	14	22	5
Nøytral	10			9	11	5	15
Overbevist ja	43		71	40	45	32	54
Tvilende ja	18		29	23	14	23	12

Arnold Haukeland stemmer også

„For fellesskap og samhold”

Billedhuggeren Arnold Haukeland, som har nådd internasjonal berømmelse for sin kunst, står i fronten for de store kunstnere og kulturarbeidere som sier Ja til EF.

— Jeg gjør det av følgende grunner, sier Arnold Haukeland: For det første: Som unge mennesker opplevde vi 30-årene som et resultat av den første verdenskrig, og vi opplevde at den annen verdenskrig med sin grusomhet brøt ut i det sentrale Europa. For det annet: Kulturelt føler jeg samhörighet med det Vest-Europa som vi gjennom hele vår historie er knyttet til.

Nordisk Råd

Byråsjef i Handelsdepartementet Lars Blaaflåt, er ansatt som ny sekretær for Nordisk Råds økonomiske utvalg. Blaaflåt etterfølger underdirektør Gudmund Saxrud, som har overtatt ledelsen av ministerrådssekretariatet.

Mag. art. Olav Vefald er ansatt i en nyopprettet konsulentstilling i rådets norske administrasjon og skal fungere som stedfortreder for generalsekretær Gudvin Låder Ve-

For det tredje: Isolasjonsmenningene, og de krefter som vil drive oss tilbake økonomisk, kulturelt og frihetsmessig — har en meget sterk innflytelse i Nei-bevegelsen. Isolasjonistene, og den fare de representerer, må motarbeides.

For det fjerde: Jeg tror at et samlet fellesskap vil forhindre nye tragedier for Europa. Derved kan vi forhindre livsfarlige krefter i verden for øvrig.

Politikken er tross alt det muliges kunst. Økonomisk vil vi muligens kunne klare oss utenfor. Men for meg teller det mer at mennesker på fellesskapets grunn samarbeider.

Jeg tror at hvis vi blir med i EF, kan vi arbeide for sikkerhet, for menneskelig samhold, og gi hjelp langt utenfor Europas grenser, ikke minst til U-landene.

Derfor stemmer jeg Ja, sier Arnold Haukeland.

Er det sant at ...

I EF kan vi fritt brenne hjemme

Nei, stopp nå litt — da har du nok misforstått dette med «fri etableringsrett». Det er ikke så rart, så mye tøv vi har hørt fra Nei-fronten om akkurat dette. Hvem som helst kan ikke sette seg til hvor som helst og produsere hva som helst i dette landet, selv om vi kommer inn i EF! Og hjemmebrenning er forbudt ved norsk lov, så oppgi like godt først som sist alle planer om slik produksjon...

Produksjonslivet er underlagt nasjonale lover og regler, og slik skal det fortsatt være, i Norge som i de andre EF-landene. Etableringsretten i EF betyr simpelthen at de samme norske regler her i landet skal gjelde både for norske bedrifter og for bedrifter fra andre EF-land, dersom de vil bygge en ny arbeidsplass i dette landet. Regjeringen Bratteli har foreslått nye og strengere regler for all etablering av nye bedrifter.

Scan-Fact har spurt 200 i Oslo

Scan-Fact Markedsundersøkelser A/S ble etablert i Norge for 2 1/2 år siden, og er en del av et skandinavisk foretak med selskaper i Gøteborg og København. Scan-Fact som har egen intervju-stab i hvert av de skandinaviske land, arbeider primært med kvalitativ markedsforskning og som konsulenter i bruk av markedsforskning.

Tallene i denne undersøkelsen skriver seg fra en undersøkelse foretatt i Oslo-området i tiden 11. til 15. september. 200 personer over 20 år er spurt ved personlige intervjuer, 55 prosent kvinner og 45 prosent menn. Utvalget er representativt for dette området både når det gjelder aldersfordelingen og fordelingen mellom menn og kvinner.

TIL DU SKAL VELGE

SEPTEMBER

25
MANDAG

Stem nei til salg av Norge

Så slapp da EEC-kommisjonens energi-direktør Spaak katta helt åpenlyst ut av sekken. På den konservative engelske avisen Financial Times' oljekonferanse i London nylig erklærte han:

«Hvis det skal eksistere noen fortrinnsrett når det gjelder Nordsjø-oljen, så bør denne gå rett i favør av Fellesmarkedet fremfor noen nasjonalstat.» (Arb.bl. 21/9.)

Dermed gav han ufrivillig hele EEC-spørsmålet i et nøtteskall. Om norsk sjølråderett skal beholdes — eller gå tapt.

Tap av norsk sjølråderett betyr noe annet og mer enn den økonomiske og politiske avhengighet av «andre land» som vil være uunngåelig så lenge Norge er kapitalistisk. Det betyr at andre og sterkere imperialistiske nasjoner får adgang til å gi lover og direktiver, får retten til å rå over norske ressurser og norsk politikk.

Salg av Norge

Både vi marxist-leninister og andre EEC-motstandere har lenge karakterisert dette som salg av Norge. Parolen har avfødd både tårer og skrik rundt om i Ja-redaksjonene. Olje-saka viser oss nok engang: Det er en hard, men nøktern karakteristikk av hva fullt medlemskap i EEC reelt vil bety.

Det nytter — møt fram til urnene!

EEC-tilhengerne appellerer i sine innspurts-annonser om «tilitt» til den herskende klassens menn: redere og bankdirektører, LO-sjefer og regjeringsmedlemmer. De fortjener den ikke.

De har tatt i bruk alle midler for å presse opinionen: Statens embetsverk, fordeling av informasjonsmidler med 5/6 til tilhen-

gerne. Trusel om kapitalflukt, dvs. økonomisk landssvik, fra industriens ledere. Regjeringa har forsøkt å likvidere innholdet i folkeavstemninga gjennom sitt kabinettsspørsmål og vulgærpropaganda om «Bratteli eller Borten».

Arbeiderkomiteen mot EEC og dyrtid har i sitt sluttoppsett slått fast følgende svar til JA-toppens propaganda:

«De bør og skal ikke seire! EEC-saka viser at vanlige arbeidsfolk ikke er nødt til å bøye

hodet for de mektige, de kan sjøl skape historie. Et nei i folkeavstemninga vil være en viktig seier! Møt fram til urnene! Din stemme trengs for å forsvare norsk sjølråderett!» Det er i dag også MLGs siste appell.

En førstegangsvelger foran det store valg

Vi er på kanten til å bli paralyisert av all propagandaen fra begge sider, og det må innrømmes at mange av oss som skal stemme for første gang, tviler.

Vi synes å ha gjort oss opp en mening når nye, og enda viktigere faktorer kommer inn og ødelegger det vi hadde bygd opp. Hvem skal vi tro på? Hvem kommer med de beste argumentene? Hva slags påvirkning og hvilket press har vi hjemmefra og fra vår omgangskrets?

Alle spør: Hva kan vi vinne på et medlemskap? Men er vi i grunnen ikke villige til å ofre litt også, da, av rent idealistiske grunner?

Et «problemfritt barn» blir nok ikke Norge innenfor et medlemskap. Men det er nok av dem som er villige til å ta seg av problemene etter som de måtte komme. Sagt på en annen måte: Ikke en person eller noe parti har ennå stått fram og påtatt seg å løse problemer som måtte oppstå vel et NEI-flertall! Et NEI vil derfor bety usikkerhet.

EF er en utfordring til oss unge. Innenfor et medlemskap får vi større anledning til å realisere de tanker og ideer som er inne med. Vi har hatt flere muligheter enn noen generasjon før oss til å lære mennesker å kjenne på internasjonal basis, og vi setter pris på dette. Vi utveksler erfaringer, ser og lærer. Ville det ikke være galt å stille seg utenfor den utviklingen vi er en del av? Si nei til fred, vennskap og samarbeid? Er vi ikke idealister som i framtiden vil se på verden som en enhet?

I dag: Sigurd Allern

Referatene fra hans tale er entydige i aviser av alle avskygninger, så dementier fra Brussel vil denne gang bli vanskelig å mobilisere. Både i Arbeiderbladet, Dagbladet og Aftenposten blir det gitt opplysninger som bare kan føre til en konklusjon:

«Dersom Norge går inn i EF vil Fellesmarkedet gjøre krav på å bestemme over Nordsjø-oljen.» (Dagbladet 21/9.)

En imperialists tale

Spaaks konklusjoner kan kort sammenfattes slik:

EEC trenger oljen. Store deler av energiforsyningene til Vest-Tyskland og andre EEC-land må dekkes gjennom import. De fattige olje-nasjonene kjemper i dag for kontroll over sine ressurser Både av politiske årsaker — og på grunn av lave fraktutgifter — er Nordsjø-oljen å foretrekke.

Ingen restriksjoner bør legges som kan hindre etableringsretten og den frie retten til å drive forsyningsvirksomhet i Nordsjøen.

EEC bør ha forkjøpsretten til oljefeltene som private konserner nå gis adgang til å utvinne, den bør ikke som nå ligge hos nasjonale, f.eks., norske myndigheter.

Ilandføring bør skje der det tjener interessene til hele EEC best.

Klarere kan ikke EEC's imperialistiske karakter, dens ønske om å få råderetten over Norges rikdommer bli slått fast.

Hensynet til norsk fiskerinæring og kystens næringsliv tilsier

NEI til EF

Bak Norges Fiskarlags standpunkt i EF-saken står de aller fleste av fiskernes faglige og økonomiske organisasjoner som har avvist fiskeriløsningen, og til dels tatt et klart standpunkt mot norsk medlemskap i EF.

Begrunnelsen for denne overveldende oppslutning om Norges Fiskarlags holdning i EF-saken er den alminnelige enighet om at fiskeriløsningen ikke er tjenlig for norsk fiskerinæring og kystens næringsliv på lengre sikt.

Det var i fiskerisektoren de motstridende interesser mellom EF og Norge klarest kom til uttrykk i den avsluttende forhandlingsfase, og EF's manglende forståelse for våre spesielle problemer som her ble avdekket er etter vår mening et meget alvorlig varsel.

På grunnlag av en helhetsvurdering og spesielt på bakgrunn av den utilfredsstillende fiskeriløsning finner vi, ut fra det ansvar vi føler som valgte tillitsmenn og forretningsmessige ledere i fiskernes salgsorganisasjoner å måtte tilrå at det stemmes NEI til medlemskap i EF.

Johan J. Toft

Formann i Norges Fiskarlag
(form. i Norland Fylkes fiskarlag)

Birger Olsen

Landsstyremed. Norges Fiskarlag
(Form. Finnmark Fiskarlag)

Roald Olsen

Landsstyremed. Norges Fiskarlag

Sverre Sletten

Landsstyremedl. Norges Fiskarlag

Eivind Bolle

Landsstyremedl. Norges Fiskarlag

Arnulf Finnestrand

Landsstyremedl. Norges Fiskarlag
(Form. Nord-Trøndelag f.lag)
nestform. Feitsildfiskernes Salgslag

Alf Worpvik

Landsstyremedl. Norges Fiskarlag

Ingvald Ødegård

V.m. landst. Norges Fiskarlag

Arvid Syvertsen

Landsstyremedl. Norges Fiskarlag
(Form. Østlandske Fiskeriselskap)

Hansteen Borgen

Landsstyremedl. Norges Fiskarlag
(Form. Oslofjordens Fiskerlag)

Arnlot Eidnes

Landsstyremedl. Norges Fiskarlag

Hans Pettersen

Form. i Norges fiskarlags
kontrollnemnd.

Bjarne Johnsen

Styreform. Norges Råfisklag

Franz Ribe Skomsøy

Styreform. Norges Levendefisklag

Mads Bjørnerem

Nestform. i Norges Fiskarlag
(Styreform. Sunnmøre og Romsdal
Fiskesalgslag)

Sivert Haltbakk

Form. i Nordmøre Fiskarlag
(Nestform. Norges Råfisklag)

Arthur Vik Myklebust

Form. i Sunnmøre Fiskarlag

Ingvald I. Haaland

Nestform. Rogaland Fiskarlag
(Styremedl. Norges Makrellag)

Leif Risbakk

Styreform. Småkvalfangernes Salslag

Jos K. Vartdal

Styremedl. Fiskebåtredernes Forbund

Karl Karlsen

Ordf. representantskapet i
Rogaland Fiskesalgslag

Peder Nauthaug

Form. i Romsdal fiskarlag.

Knut Hoem

Adm. dir. Norges Råfisklag

Viggo Jan Olsen

Adm. dir. Norges Levendefisklag

Bjarne Sætre

Adm. dir. Sunnmøre og Romsdal
Fiskesalgslag

Alfred Holvik

Disponent Småkvalfangernes
Salslag og Håbrand-fiskernes Salslag

Magnus Kvamme

Disponent Hordafisk S/L

Rollef Ø. Krabberød

Direktør Skagerakfisk S/L

Nic. Myklebust

Styreform. Sogn og Fjordane
Fiskesalgslag

Arnt Fåvin

Styreform. Skagerakfisk S/L

Trygve Nilsen

Form. Troms Fiskarfylking

Karl Hellesøy

Styreform. Hordafisk,
(nestform. Hordaland Fiskarlag)

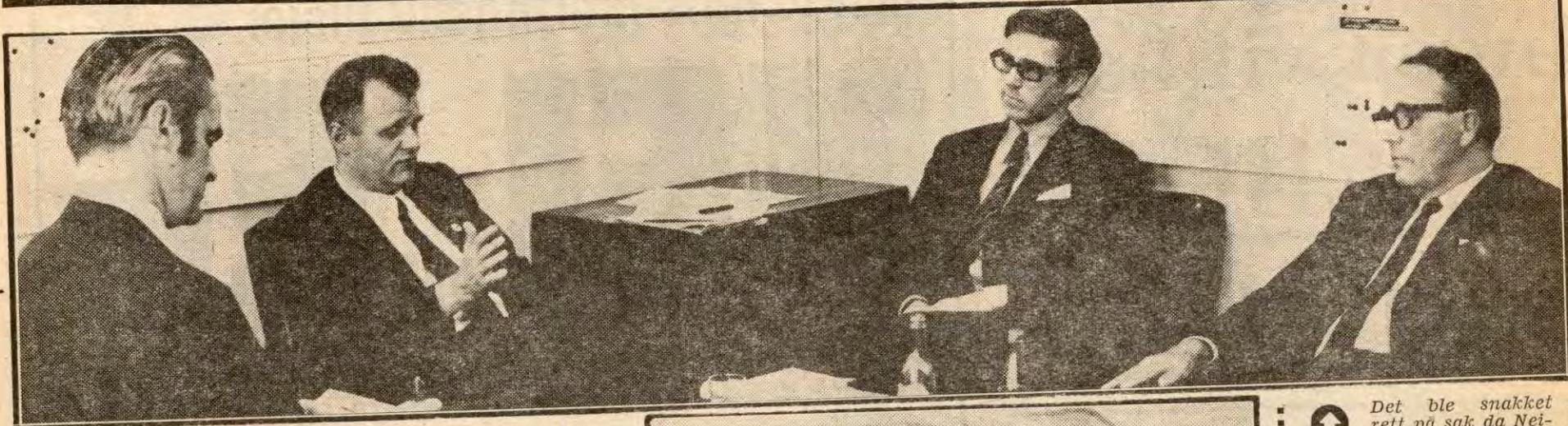
Sigurd Helgesen

Styreform. Fjordfisk S/L

Konrad Solberg

Form. Sør-Trøndelag Fiskarlag

Politikeren og markeds-eksper

Det er bare helgen igjen til valget. Arbeiderpartiets generalsekretær Ronald Bye sier det slik: Dette valget blir også en prøve på det norske demokratiets standard. Har vårt folk mental kraft til å motstå den kyniske og løgnaktige propagandastil som motstanderne har innført?

Vil denne stil, som består i å spille hemningsløst på løgn, frykt, angst og uvitenhet, vinne innpass i norsk politikk for godt? Eller er den et engangfenomen, som kan begraves etter 25. september 1972?

VG inviterte generalsekretær Ronald Bye, sammen med direktør Asbjørn Sæthre og redaktør Gunnar Kværk til et møte og forela dem en vakker bukett av Nei-bevegelsens annonseagitasjon mot EF.

Sæthre er direktør i et markedsføringsinstitutt, Kværk er redaktør av bladet «Markedsføring», begge eksperter på reklame og reklamens psykologi.

Det hersket enighet rundt bordet om at en del av Nei-bevegelsens annonser er av en slik kvalitet at bare ordet løgn kan være dekkende.

KVÆRK: — Annonsen «Nei til salg av Norge» er av en slik gehalt at den sannsynligvis ville rammes av straffelovens bestemmelse som setter en grense på opptil 6 måneders fengsel.

De to markedssekspertene hadde også et par innvendinger mot Ja-bevegelsens propaganda, men de erklærte begge at det så uten tvil er Nei-siden som både har gått foran og gått lengst på eskaleringsstigen.

RONALD BYE: — Når vi ser på disse utklippene, ser vi at Folkebevegelsen med psykologisk sans rører ved menneskelige strenger — de spiller bevisst på frykt og angst, alt som kan skape utrygghet.

KVÆRK: — Forbrukerne beskyttes ved regler og lover mot usannferdig reklame. Men i denne saken som er enda viktigere, har de tilsynelatende ingen beskyttelse.

SÆTHRE: — Det er helt klart at det i denne saken er tatt i bruk metoder og påstander som er av en slik art at markedsføringsinstitutter aldri kunne ha gått så langt for å reklamere for en vare. Politikere setter seg ut over de moralnormer som de selv krever av næringslivets markedsfolk.

BYE: — Jeg er enig i at politikere bør underkaste

Reportasje:

MICHAEL GRUNDT
SPANG og ARNE
IVERSEN (foto)

seg visse moralnormer i sin propaganda. Og det gjør politikere stort sett — i vanlige valg — men i EF-saken har vi fra Nei-bevegelsen sett en overskridelse av alle de grenser som kan tenkes for vederheftig agitasjon og propaganda. Det fins folk på motstandersiden som har forsøkt å distansere seg fra utglidningene. Men der er innenfor Nei-siden grupperinger som har kastet til side ethvert moralsk hensyn, og som er villige til å bruke ethvert middel til å nå målet.

VG: — La oss se på noen av disse annonsene, rent konkret.

BYE: — Den mest gemene er uten tvil slagordet «Nei til salg av Norge». Det er ikke bare en løgn, det er mer enn en løgn.

KVÆRK: — Jeg skriver på lederplass i neste nummer av «Markedsføring» at om et slikt slagord var blitt brukt i det private næringsliv for et produkt, så ville det kvalifisert til inntil 6 måneders fengsel. Jeg sammenligner det med det tilfelle at landets kjøtt-handlere laget følgende annonse: «Unngå fiskeforgiftning — spis kjøtt.» At Norge skal selges, er en løgn. Det er ingen som vil selge Norge.

BYE: — Det er fastslått av våre rettslærde at Grunnloven ikke forhindrer vår inntreden i EF. Likevel bru-

Asbjørn Sæthre: Direktør i et markedsføringsinstitutt.

kes slagordet, for å spille på nasjonale strenger.

KVÆRK: — Og frykt! Jeg forstår ikke at avisene har tatt det inn. Redaktørene må vite at de er medansvarlige. Jeg ville for min del ha nektet en slik annonse plass. Jeg rykker ikke inn løgn,

ikke mot betaling heller!

SÆTHRE: — Jeg sitter med et nytt slagord her. «EF har høy arbeidsløshet — stem nei.» Her spilles det helt bevisst — og ganske snedig — på at Norge vil få arbeidsløshet

↑ Det ble snakket rett på sak da Nei-frontens annonsekampanje ble analysert ut fra så vel et politisk som markeds moralsk synspunkt. Fra venstre intervjueren Michael Grundt Spang, Arbeiderpartiets generalsekretær Ronald Bye, direktør Asbjørn Sæthre og redaktør Gunnar Kværk.

hvis vi går inn i EF. Det er like uriktig som salget av Norge, men meget snedigere formet.

BYE: — Første gang den annonsen ble rykket inn, var den ikke engang undertegnet av Folkebevegelsen.

SÆTHRE: — Jeg vil imidlertid også gjøre en anmerking ved en Ja-annonse jeg har sett, der det heter at vi vil få rimeligere bo-kostnader hvis vi går inn i EF. Dette kan ingen garantere. Det kan ikke bevises.

BYE: — Den annonsen kom sent inn i kampen, på et tidspunkt da Nei-folkene hadde gått til mennesker i drabantbyene og innbilt dem at de ville få en husleieøkning på 200 kroner hvis de stemte Ja. Det var på et tidspunkt da det ikke lenger var mulig å føre en fornuftig argumentasjon. Men ikke desto mindre: Vi mener at det kan dokumenteres at med den sterkere økonomiske vekst vi får innen EF, vil vi kunne føre en mer sosial boligpolitikk enn hvis vi står utenfor. Jeg skal gjerne ta en rettssak om det slagordet! Husk dessuten — dette sies av Arbeiderpartiet, som sitter med regjeringmakten, og som derfor skal stilles til ansvar for hva partiet har lovet. Vi er så i si inne i en kontinuerlig prosess — der vi må bevise våre løfter. Motparten har det ganske meget lettere — der er uansvarlige organisasjoner som bare kan hyle høyt en hvilken som helst påstand, uten å bli stilt til ansvar.

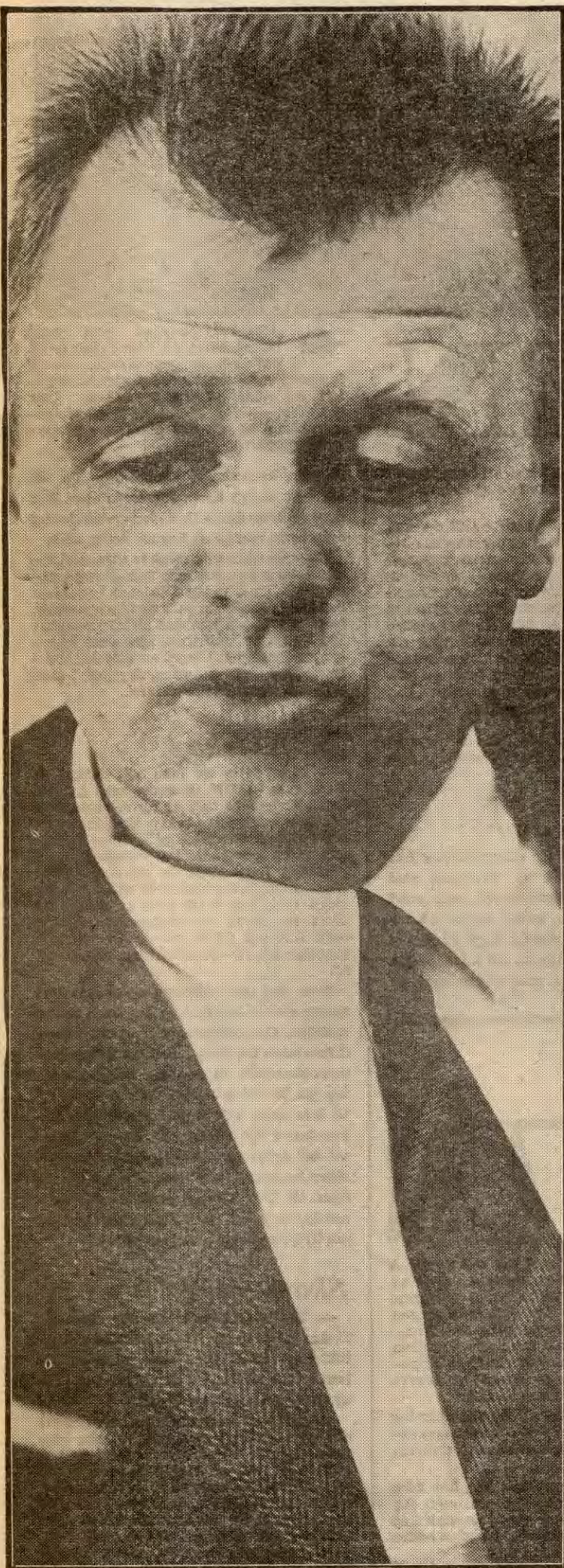
KVÆRK: — Ja, det er utvilsomt riktig at nei-leiren har det lettere. De kan skrike ut påstander uten å bli stilt til ansvar. Regjeringspartiet må ta ansvaret for hva det sier.

VG: — Kan det fra markeds hold sies noe generelt om å føre en kampanje for et negativt standpunkt? Hvis ledende bilkonstruktører lager en førsteklasses og tryggebil, og en mektig annonsekampanje ble satt inn mot denne bilen — kunne den da drepes?

KVÆRK: — Dersom vi

ten vurderer nei-agitasjonen

En kavalkade av løgn og skremstler

Ronald Bye: A-partiets generalsekretær.

ikke lenger kan styre landet hvis vi kommer med i EF. Annonsen lokker folk til først å se det verdifulle i å styre selv, og trekker deretter den konklusjon at da må man stemme nei til EF. Men den som har laget annonsen, må nødvendigvis vite at det er en gal konklusjon.

BYE: — Den samme teknikk brukes i annonsen om oljen. «Oljen har stor verdi», heter det først. Og det er alle enige om. Deretter kommer det: «Stem nei».

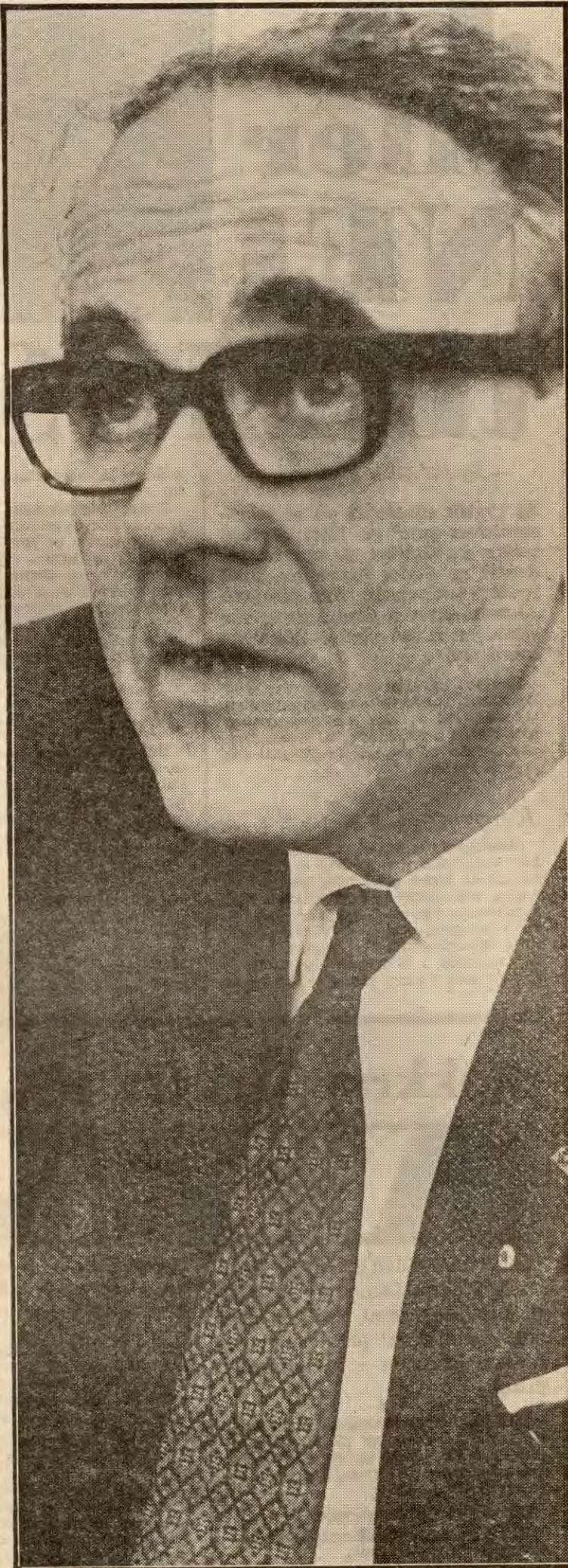
KVÆRK: — Annonsen er en ny løgn. En utspekulert løgn.

BYE: — Vi står nå overfor en propaganda fra Nei-bevegelsen som er den groveste form for propaganda vi har opplevd i Norges nyere historie. Jeg spør meg: Hvem er det som står bak dette? Hvem har vært far til denne form for debatt? Jeg kan ikke peke ut personer, men jeg setter søkelyset på SUF og dens avlegger «Arbeiderkomiteen mot EEC og dyrtid».

Et sted der må kilden være. Det er det samme mønsteret som går igjen, siden opprettelsen av «Arbeiderkomiteen mot EEC og dyrtid». Et djevlesk slagord — det søker å rive med seg alle som er imot dyrtid, dyre boligutgifter osv., og putte dem over i sekken Nei — til — EF. Det er den gammelkommunistiske teknikk, å knytte en nær og kjent verdi til noe ukjent — koble dem sammen. Hele Folkebevegelsens propaganda-aktivitet i de siste tilspisede månedene har vært preget av dette mønster. Det er SUF's mønster.

Og det er forsimpelens mønster. At folk blir slått ned. At Ja-bevegelsens border blir angrepet. At Ja-bevegelsens møter blir omgjort til polsk riksdag. De går aktivt inn for å hindre motparten i å komme til orde. Post forsvinner. De angriper demokratiet i dets grunnvoll — nemlig motpartens rett til å komme til orde. «Nei til korttidssekretærene» — hva er det? Er det noe annet enn å nekte den annen part å komme til orde? Brevet til pensjonistene, om at deres pensjon vil bli redusert — det er så uhyrlig at en kan si at selve vårt demokrati står nå på en alvorlig prøve. Vil folk akseptere dette som den nye politiske stil?

SÆTHRE: — Jeg håper det er et engangsfenomen. Politikerne må slå seg sam-

Gunnar Kværk: Redaktør av bladet Markedsføring.

forutsetter at det kunne annonseres hemningsløst mot bilen — ja. Det kunne påstås at den var livsfarlig. Alle opplysninger fra produsenten kunne trekkes konsekvent i tvil. Folk kunne skremmes. Markedet kunne uten tvil ødelegges for denne bilen, hvis man fikk lov

til å opptre uhederlig.

SÆTHRE: — Her er en ny annonse: «Ja, vi vil styre selv — stem nei.» Det er salget av Norge på en ny måte. Listig sagt. De forsøker å gi leseren den assosiasjonen at vi

men og lage sine egne moralregler.

KVÆRK: — Jeg tror ikke at fromme ønsker og moralregler klarer å demme opp for den utviklingen som nå er i gang. Når jeg ser på slagordet «Nei til salg av Norge» er jeg av den mening at hvis ikke dette stoppes —

rett og slett ved hjelp av norsk lov — så vil det dukke opp igjen, i en ny form — og kanskje verre og verre for hver gang. Jeg er av den alvorlige mening at regjeringen Bratteli skulle stilt denne annonsens opphavsmenn til ansvar for domstolen.